Додаток 1
ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом директора
Херсонської ЗОШ № 46
Херсонської міської ради
від 29.10.2026 № 134-о

ПОЛОЖЕННЯ
про академічну доброчесність учасників освітнього процесу
Херсонської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №46
Херсонської міської ради

1. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає основні принципи, правила та процедури дотримання академічної доброчесності в Херсонській загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів №46 Херсонської міської ради (далі — Заклад).
1.2. Метою Положення є формування культури доброчесного навчання, запобігання плагіату та іншим видам порушень етичних норм учасниками освітнього процесу (педагогами, учнями, батьками).
1.3. Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» та «Про академічну доброчесність».
1.4. Положення базується на принципах чесності, довіри, справедливості, поваги та відповідальності.
1.5.Кожний учасник освітнього процесу зобов'язаний у своїй діяльності дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності.
1.6.Цінності, принципи і правила академічної доброчесності, засади її забезпечення, види порушень академічної доброчесності та заходи реагування на порушення академічної доброчесності визначаються Законом України "Про академічну доброчесність", спеціальними законами та внутрішніми документами школи.
1.7. Дія Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу Закладу.

2. Цінності та принципи академічної доброчесності

2.1. Академічна доброчесність — це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження творчої діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та творчих досягнень, попередження порушень освітнього процесу.
2.2. Для забезпечення академічної доброчесності в освітньому закладі необхідно дотримуватися наступних принципів:

- пріоритетність забезпечення дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти шляхом застосування відповідних методів навчання, виховання, стимулювання і заохочення;
- відкритість інформації про правила академічної доброчесності, види порушень академічної доброчесності та відповідальність за них;
- нетерпимість (нульова толерантність) до будь-яких проявів порушення академічної доброчесності;
- повага до результатів академічної діяльності (авторства) іншої людини та непорушність прав інтелектуальної власності;
- уникнення конфлікту інтересів.

2.3. Базовими цінностями академічної доброчесності є:

- Чесність**:** самостійне виконання завдань, правдиве представлення результатів.

- Довіра: взаємна довіра між учителями та учнями щодо об'єктивності оцінювання та виконання робіт.
- Законність: дотримання чинного законодавства;
- Справедливість: рівні умови для всіх під час оцінювання знань.
- Повага: визнання авторства та інтелектуальної праці інших осіб.
- Відповідальність: усвідомлення наслідків порушень та готовність нести відповідальність.
- Стійкість: провадження своєї академічної діяльності незалежно від зовнішніх і внутрішніх спонукань до порушення академічної доброчесності та від наявності чи відсутності зовнішнього контролю.
- Рішучість: формування та утвердження культури академічної доброчесності, сміливість у захисті академічної доброчесності в академічній діяльності.

3. Види порушень академічної доброчесності

3.1.Порушеннями вважаються:

- Обман - свідоме (умисне) надання чи оприлюднення будь-якої неправдивої інформації про себе (інших осіб) чи про результати своєї (інших осіб) академічної діяльності.
- Несправедливість, що виявляється у вчиненні однієї чи кількох таких дій:

✔ порушення принципу рівності, зокрема шляхом упередженого та/або дискримінаційного ставлення до іншого учасника освітнього процесу;

✔ упереджене оцінювання результатів академічної діяльності;

✔ застосування виду академічної відповідальності, що не відповідає змісту та рівню (значущості) вчиненого порушення академічної доброчесності;

✔ надання або отримання незаслуженої переваги;

- Бездіяльність: неприйняття (несвоєчасне прийняття) рішень, невиконання (несвоєчасне виконання), свідоме порушення своїх обов'язків, визначених законодавством, внутрішніми актами.
- Академічний плагіат: оприлюднення результатів чужої праці як власних без належних посилань.
- Самоплагіат: повторне використання власних раніше виконаних робіт як нових.
- Фабрикація/Фальсифікація: вигадування даних або підробка оцінок/документів.
- Списування: використання під час контрольних заходів підказок, гаджетів, сторонніх джерел без дозволу вчителя.
- Академічне шахрайство: надання або отримання допомоги під час оцінювання, використання ШІ (штучного інтелекту) поза встановленими правилами.
- Необ'єктивне оцінювання: умисне завищення або заниження оцінок вчителем.
- Хабарництво: Отримання оцінки за винагороду.
- Недозволена допомога: надання допомоги, не передбаченої умовами навчального, конкурсного завдання, яка призвела або могла призвести до викривлення результатів.
- Академічний саботаж: порушення академічної доброчесності, яке включає упереджене оцінювання, створення перешкод у доступі до матеріалів або отримання неправомірної переваги.
- Інституційні порушення академічної доброчесності: відсутність або неефективність внутрішніх систем контролю, а також покривання порушень учасниками освітнього процесу.
- Недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом.

3.2.Суб'єкт академічної діяльності вважається таким, що допустив порушення академічної доброчесності, лише у разі встановлення такого факту відповідно до процедур, визначених цим Положенням, прийнятим відповідно до Закону Про академічну доброчесність

3.3.Встановлення факту порушення академічної доброчесності є виключним повноваженням комісії або уповноваженої особи.

3.4. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення учасниками освітнього процесу, визначається колегіальним органом управління закладу освіти.

4. Використання технологій штучного інтелекту (ШІ)

4.1. Допустиме використання:

- ШІ (ChatGPT та інші) може використовуватися як інструмент для пошуку ідей, структурування плану або перевірки правопису, якщо вчитель не встановив обмежень для конкретного завдання.
- Будь-яка частина роботи, створена за допомогою ШІ, повинна мати відповідне посилання (наприклад: *«Текст/структура згенеровані за допомогою [Назва моделі ШІ]»*).

4.2. Порушенням вважається:

- Подання тексту, коду, перекладу або зображення, згенерованого ШІ, як власного авторського продукту без зазначення джерела.
- Використання ШІ під час контрольних заходів (тестів, іспитів) без дозволу вчителя.

4.3. Процедура перевірки:

- У разі підозри на несанкціоноване використання ШІ, вчитель має право провести з учнем співбесіду за змістом роботи для підтвердження володіння матеріалом.

5. Основні правила учасників освітнього процесу

5.1. **Учні зобов'язані:**

- виконувати кожне навчальне завдання самостійно, крім випадків, якщо його виконання передбачає участь декількох осіб та/або правилами виконання відповідних завдань дозволено отримання допомоги від інших осіб, використання допоміжних матеріалів та засобів, у тому числі з інтернет-ресурсів;
- використовувати посилання на джерела інформації (у рефератах, проєктах, текстах, творах тощо);
- академічний твір здобувача освіти може включати раніше створений ним академічний твір (повністю або частково) лише у разі, якщо це дозволено умовами навчального завдання;
- дотримуватися правил під час олімпіад, конкурсів, контрольних робіт;
- дотримуватися вимог до виконання навчальних та письменно-дослідницьких робіт щодо забезпечення академічної доброчесності (Додаток 9).

5.2. **Педагогічні працівники зобов'язані:**

- дотримуватися норм професійної етики;
- проводити роз'яснювальну роботу з учнями щодо правил цитування та авторства.
- забезпечувати прозорість та об'єктивність оцінювання;
- об'єктивно оцінювати роботи, популяризувати цінності доброчесності ;
- ставитися з повагою до здобувачів освіти та інших учасників освітнього процесу;
- ґрунтувати власну діяльність на надійних і достовірних даних, що базуються на результатах досліджень та відображають сучасний стан знань з відповідних питань;
- перевіряти надійність і достовірність інформації, що надається здобувачам освіти та іншим учасникам освітнього процесу;
- чітко окреслювати очікувані результати навчання, встановлювати зрозумілі вимоги до виконання навчальних завдань та мати прозору систему оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, яка базується на чітких оприлюднених критеріях;
- власним прикладом сприяти формуванню у здобувачів освіти академічної доброчесності;
- стимулювати та заохочувати здобувачів освіти до дотримання академічної доброчесності;
- вчасно, неупереджено, не вибірково реагувати на будь-які прояви порушення академічної доброчесності, припиняти такі порушення, застосовувати до здобувачів освіти заходи реагування на порушення академічної доброчесності у випадках і порядку, визначених цим Положенням, спеціальними законами та/або внутрішніми актами.

5.3. **Батьки, інші законні представники неповнолітніх здобувачів освіти зобов'язані:**

- формувати у своїх дітей усвідомлення необхідності дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності;
- заохочувати та стимулювати своїх дітей до дотримання ними академічної доброчесності;

5.4.Забороняється доведення до здобувачів освіти завідомо неправдивої чи викривленої інформації, сфабрикованих чи сфальсифікованих даних, крім випадків, зумовлених навчальними та/або методичними цілями, зокрема з метою формування у здобувачів освіти критичного мислення, вміння критично сприймати та аналізувати інформацію.

6. Академічна доброчесність під час оцінювання результатів академічної діяльності

6.1. Кожен має право на доброчесне оцінювання результатів його академічної діяльності.

6.2.Оцінюванню підлягають персональні (індивідуальні) результати діяльності особи, досягнуті нею особисто, або результати діяльності авторського колективу, що їх отримав.

6.3. Особи, які проводять оцінювання, зобов'язані вживати всіх заходів, визначених Законом про академічну доброчесність, спеціальними законами, іншими актами законодавства, внутрішніми актами, щоб оцінювання здійснювалося:

- з дотриманням визначених Законом цінностей, принципів і правил академічної доброчесності;
- відповідно до заздалегідь визначених і оприлюднених вимог до об'єкта оцінювання, процедур оцінювання та чітких і зрозумілих критеріїв оцінювання;
- за допомогою методів та інструментів оцінювання, що здатні забезпечити досягнення мети оцінювання;
- за відсутності недозволеної допомоги під час оцінювання результатів діяльності та/або створених для окремої особи (групи осіб) переваг чи перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження оцінювання (крім додаткової підтримки для осіб з особливими освітніми потребами);
- за відсутності конфлікту інтересів або після його врегулювання в порядку, встановленому законодавством;
- за відсутності упередженого ставлення або дискримінації особи за будь-якою ознакою.

6.4. Забороняється оцінювати людину, її поведінку, зовнішній вигляд, одяг та інші ознаки, якщо вони не є об'єктом оцінювання відповідно до заздалегідь визначених і оприлюднених вимог до результатів її академічної діяльності.

7. Академічна доброчесність під час організації і проведення конкурсів

7.1. Організатор конкурсу зобов'язаний:

- чітко визначати категорії осіб/суб'єктів, які можуть брати участь у конкурсі;
- створити рівні умови для всіх учасників конкурсу на всіх етапах його проведення;
- визначити, заздалегідь оприлюднити чіткі і зрозумілі правила проведення конкурсу та забезпечити їх безумовне дотримання.

7.2. У правилах проведення конкурсу визначаються вимоги щодо дотримання академічної доброчесності учасниками конкурсу, членами журі та конкурсної комісії, іншими особами, залученими до проведення конкурсу, здійснення експертизи чи оцінювання, заходи реагування на порушення академічної доброчесності.

7.3. Учасник конкурсу повинен виконувати всі конкурсні завдання самостійно, демонструвати результати виключно власної діяльності, крім випадків, якщо виконання конкурсного завдання передбачає участь декількох осіб або якщо внутрішнім актом дозволено одержання допомоги для виконання конкурсного завдання.

8.Академічна відповідальність

8.1.Академічна відповідальність є заходом забезпечення академічної доброчесності, що полягає у застосуванні до особи, яка вчинила порушення академічної доброчесності, санкцій, визначених цим Положенням, спеціальними законами у сфері освіти і науки.

8.2. Особа притягається до академічної відповідальності виключно у разі встановлення факту вчинення нею порушення академічної доброчесності.

Встановлення факту вчинення особою порушення академічної доброчесності та притягнення такої особи до академічної відповідальності здійснюються відповідно до процедур, визначених Законом та внутрішніми актами.

8.3. До академічної відповідальності може бути притягнута особа, яка на час вчинення нею порушення академічної доброчесності досягла 14-річного віку.

8.4. Академічна відповідальність для учнів:

8.4.1. виховні заходи реагування:

- відвідування тематичних занять (урок, лекція, курс, тренінг тощо) з академічної доброчесності та/або академічного письма;
- усне попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;
- письмове попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;
- повторне виконання завдання;

8.4.2. Заходи в межах притягнення до академічної відповідальності:

- Зауваження.
- Повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, тесту тощо).
- Повторне виконання навчального завдання.
- Позбавлення права брати участь у конкурсах/олімпіадах певного рівня.

8.5. Академічна відповідальність для педагогів:

- відмова у присвоєнні чи підтвердженні кваліфікаційної категорії та звання на строк від 1 до 3 років;
- позбавлення педагогічного звання;
- позбавлення кваліфікаційної категорії;
- позбавлення нагород, відзнак, почесних звань, присуджених (присвоєних) закладом освіти;
- дисциплінарне стягнення відповідно до трудового законодавства: попередження, догана, звільнення із закладу освіти;
- відсторонення від проведення процедур та заходів забезпечення якості освіти, вступних іспитів, олімпіад, турнірів, конкурсів, змагань та інших заходів змагального характеру;
- недопущення строком від одного до трьох років до позачергової атестації, що має на меті підвищення кваліфікаційної категорії або присвоєння педагогічного звання;
- позбавлення будь-яких видів заохочень (заохочувальних виплат, нагород тощо) протягом одного року.

9. Основні правила реагування на порушення академічної доброчесності

9.1. Відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність», процедури реагування мають бути прозорими, об’єктивними та спрямованими на захист прав усіх учасників освітнього процесу.

9.2. Основний алгоритм дій в закладі при виявленні порушення:

1. Виявлення та фіксація порушення (3 дні)

- **Джерела:** Повідомлення від учасників освітнього процесу директора, результати перевірки на плагіат, висновки експертних комісій. Фіксування повідомлення у журналі. (Додаток 5)

- **Дія:** Складання акта або службової записки про виявлення ознак порушення (плагіату, фабрикації, фальсифікації тощо). (Додаток 2)

Повідомлення підлягає розгляду, якщо наведена у ньому інформація містить фактичні дані, що вказують на можливий факт порушення академічної доброчесності, які можуть бути перевірені. В іншому випадку директор має право залишити повідомлення без розгляду.

Директор закладу протягом 10 робочих днів з дня надходження повідомлення:

- ухвалює рішення про початок розгляду повідомлення за встановленою процедурою або про залишення повідомлення без розгляду і повідомляє про це заявника;
- надсилає/надає особі, стосовно якої надійшло повідомлення, його копію та не пізніш як за три робочі дні до дати розгляду інформує її про дату, час і місце розгляду повідомлення.

2. Попередній розгляд та призначення розслідування (5 днів)

- Справа передається до Комісії з питань академічної доброчесності.
- Призначається дата засідання, про яку обов'язково повідомляється особа, яку підозрюють у порушенні.
- Комісія вирішує, чи достатньо підстав для розслідування.

3. Проведення внутрішнього розслідування (до 30 днів)

3.1.Комісія зобов'язана:

- Зібрати докази (порівняльні таблиці текстів, результати тестів, свідчення).
- Право на захист**:** Надати можливість особі надати усні або письмові пояснення.
- Дотримуватися принципу презумпції доброчесності (поки провина не доведена — особа вважається невинною).

3.2.Розгляд питання щодо притягнення до академічної відповідальності здобувачів освіти віком від 14 років до 18 років здійснюється із запрошенням їхніх батьків або інших законних представників, якщо проти цього не заперечує здобувач освіти.

3.3.У разі визнання здобувачем освіти факту вчинення ним порушення академічної доброчесності санкція визначається уповноваженим органом або уповноваженою особою, які відповідно до внутрішнього акта мають право застосовувати відповідну санкцію, без дотримання процедури, визначеної статтею 37 Закону «Про академічну доброчесність».

3.4. У разі невизнання здобувачем освіти факту вчинення ним порушення академічної доброчесності та/або його незгоди з визначеною санкцією питання про порушення академічної доброчесності розглядається відповідно до статті 37 Закону «Про академічну доброчесність».

3.5.У такому разі до складу уповноваженого органу обов'язково включаються одна або декілька осіб, уповноважених органом самоврядування здобувачів освіти, визначеним положенням про самоврядування здобувачів освіти закладу освіти, наукової установи. За відсутності в закладі освіти самоврядування здобувачів освіти до складу уповноваженого органу делегуються здобувачі освіти у порядку, визначеному внутрішнім актом закладу освіти.

4. Прийняття та оприлюднення рішення (5 днів)

4.1.За результатами розгляду Комісія виносить висновок:

- Про наявність порушення та рекомендацію щодо виду академічної відповідальності.
- Про відсутність порушення та закриття справи.

4.2. Рішення оприлюднюється на офіційному веб-сайті закладу освіти протягом п'яти робочих днів з дня його прийняття.

5. Накладання стягнення (див. розділ Академічна відповідальність)

6. Оскарження рішення

Особа має право оскаржити рішення про притягнення до відповідальності в апеляційному порядку (до керівника закладу або до суду) протягом 5 днів.

6.1. Основними принципами реагування на порушення академічної доброчесності є:

- обов'язковість і своєчасність реагування;
- неупереджене (недискримінаційне) ставлення до осіб, стосовно яких надійшло повідомлення про можливе порушення ними академічної доброчесності;

- обов’язковість встановлення вини особи у вчиненні нею порушення академічної доброчесності;
- співмірність порушення і заходів реагування;
- притягнення до академічної відповідальності виключно за діяння (дії чи бездіяльність), які на момент їх вчинення порушували встановлені вимоги чи заборони;
- прозорість процедур розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності, визначення заходів реагування на встановлені порушення.

7. Розгляд апеляції (до 15 днів)

7.1. За дії (бездіяльність), які визначені цим Положенням, як порушення академічної доброчесності, особа може бути притягнута також до інших видів відповідальності на підставах та в порядку, визначених законом.

7.2. Відсутність судового рішення або рішення іншого уповноваженого органу щодо притягнення особи до іншого виду відповідальності не є перешкодою для розгляду питання щодо порушення особою академічної доброчесності відповідно до цього Положення та притягнення винної особи до академічної відповідальності.

7.3. Права особи, стосовно якої порушено питання про порушення доброчесності

Згідно з законодавством, особа має право на повний захист своїх інтересів:

Бути поінформованою: Отримати письмове повідомлення про те, яке саме порушення їй інкримінують, та ознайомитися з усіма доказами (актами, звітами плагіату).

Надавати пояснення: Викласти свою версію подій письмово або усно під час засідання комісії.

Брати участь у засіданні: Бути присутньою особисто (або через представника/адвоката) під час розгляду її справи.

Подавати докази**:** Надавати додаткові матеріали, що спростовують звинувачення (наприклад, чернетки роботи, посилання на джерела, які не розпізнала програма).

На неупередженість: Вимагати відводу членів комісії, якщо є конфлікт інтересів.

На апеляцію: Оскаржити рішення комісії у встановлений термін (зазвичай 5 днів) до директора закладу.

10.Комісія з питань академічної доброчесності

10.1. Для розгляду фактів порушень у закладі створюється Комісія з питань академічної доброчесності.

10.2. Комісія складається з представників педагогічного колективу, учнівського самоврядування та батьківської громади.

10.3. Комісія розглядає скарги та факти порушень, готує висновки та рекомендації директору щодо накладення стягнень.

10.4. У прийнятті рішення щодо встановлення факту порушення особою академічної доброчесності не може брати участь особа, яка має конфлікт інтересів.

11. Заходи з попередження, виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності

11.1.При прийомі на роботу працівник знайомиться із даним Положенням під розписку після ознайомлення із правилами внутрішнього трудового розпорядку освітнього закладу.

11.2. Положення доводиться до батьківської громадськості на батьківських зборах, а також оприлюднюється на сайті закладу.

11..3. Педагогічні працівники в процесі своєї освітньої діяльності дотримуються етики та академічної доброчесності, умов даного Положення, проводять роз’яснювальну роботу з учнями щодо етичної поведінки та неприпустимості порушення академічної доброчесності (плагіат, порушення правил оформлення, цитування, посилання на джерела інформації, списування).

12.Заключні положення

12.1. Це Положення схвалюється Педагогічною радою Закладу та вводиться в дію наказом директора.

12.2. Зміни до Положення вносяться за процедурою його прийняття.

12.3. Усі учасники освітнього процесу мають бути ознайомлені з нормами цього Положення на початку навчального року або протягом трьох робочих днів із дня його введення в дію.